

עבודה סמינריונית בדיני סחר בינלאומי

בין ישראל לטורקיה

שאלת המחקר :

שאלת המחקר בעבודה זו תעסוק בדיני הסחר הבינלאומי בין ישראל לטורקיה. שאלת המחקר, תתמקד בין היתר בתחולת אמנות בינלאומיות על יחסי הסחר בין שתי המדינות, וכן תעסוק בנוסף, בנושא המיסוי הבינלאומי החל ככל שהוא חל, לפי אמנות בינלאומיות אליהן נתייחס בהרחבה בעבודה. בנוסף, נבחן את דרכי האכיפה של הסכמי סחר בינלאומיים, עידוד ממשלתי לסחר בינלאומי בין שתי המדינות, פתרון סכסוכים הקשורים להסכמי הסחר, התערבות המדינה ביחסי הסחר הבינלאומי בין שתי המדינות, תפקיד מכון הייצוא בסחר, מעמד התאחדות התעשיינים בסחר, יחסו של הרבעון הישראלי לכלכלה בענייני הסחר ויחסו של הרבעון הישראלי לבנקאות לסחר בין שתי המדינות.

ראשי פרקים :

1. קיום סחר בינלאומי בין מדינת ישראל לבין טורקיה.
2. ענפי הסחר הבינלאומי הקיימים בין שתי המדינות.
3. מיסוי בינלאומי ותחולת אמנות בינלאומיות בנושא המיסוי.
4. דרכי אכיפת הסכמים לסחר בין שתי המדינות.
5. בחינת שאלות משפטיות הקשורות לדיני המשפט הבינלאומי, ותחולתם על הסחר בין שתי המדינות.
6. פתרון סכסוכים משפטיים ומחלוקות בין חברות ו/או פרטיים העוסקים בסחר בין שתי המדינות.
7. בחינת קיום עידוד ממשלתי לקיום סחר בינלאומי בין שתי המדינות.
8. התערבות המדינה בקיום יחסי הסחר הבינלאומי בין שתי המדינות.
9. תפקיד מכון הייצוא בדיני הסחר הבינלאומי בין שתי המדינות.
10. מעמד התאחדות התעשיינים בנושא הסחר בין שתי המדינות.
11. הרבעון הישראלי לכלכלה ויחסו לסחר בין שתי המדינות.
12. הרבעון הישראלי לבנקאות ויחסו לסחר בין שתי המדינות.

מבוא :

ההסכם לסחר בינלאומי ואזור סחר חופשי, בין ישראל לטורקיה נחתם ביום 14/3/96 ונכנס לתוקף ביום 1 במאי 1997, כאשר עיקריו של ההסכם ותנאיו מפורטים באתר משרד הכלכלה והתעשייה של ישראל. (1).

המדובר בהסכם שנחתם בין שתי המדינות על מנת לייעל את תהליכי הסחר הבינלאומי ביניהן, להסדיר את דרכי הסחר, את מכסות הסחר, את מוצרי הסחר, את שאלות המכס והמיסוי שיחולו של הסחר בין שתי המדינות, את היקפי הסחר בין שתי המדינות, הגבלות כמותיות על מוצרי הטובין הנסחרים בין שתי

המדינות, הקלות לביצוע סחר, בין ייבוא ובין ייצוא בין שתי המדינות, שיתוף פעולה בין שתי המדינות בנושאי המכס המוטל על הסחר ביניהן, שאלות של מיסוי כפול, וטיפול במונופולים מקומיים בשתי המדינות.

ההסכם הנזכר מעלה מסדיר גם את שאלות הקניין הרוחני של מוצרים בהם נערך הסחר בין שתי המדינות, מסדיר את נושא התשלום, את נושא האכיפה, התחרות, מילוי התחייבויות הצדדים, בין שתי המדינות, אכיפה ופתרון סכסוכים ומחלוקות ויישובם, תחולת ההסכם, ודרכי פקיעתו באמצעות הצינורות הדיפלומטיים שבין שתי המדינות.

בעקרון, ההסכם נחתם לתקופה בלתי מוגבלת, אולם כל צד רשאי להודיע למשנהו באמצעות הצינורות הדיפלומטיים על פקיעת ההסכם, כאשר במידה והודעה כזו תתקבל, היא תכנס לתוקפה כעבור 6 חודשים ממועד מתן ההודעה.

על פי נתוני המכון לייצוא (2), היקף הסחר בין שתי המדינות הסתכם בשנת 2010, בייצוא מישראל לטורקיה בהיקף של 1310.7 מיליון דולר, בעוד שהיקף הייבוא הסתכם באותה שנה, בסך של 1800.1 מיליון דולר.

הסכם אזור סחר חופשי בין שתי המדינות משנת 1996 הוא הבסיס לסחר הבינלאומי בין שתי המדינות, אליו הצטרפו מנגנון צבירה פאן – אירופי ים תיכוני בין ישראל, טורקיה וא"א, המאפשר ייצוא משותף ישראלי טורקי לשוק האירופי של סחורות המיועדות לשוק האירופי על בסיס של פטור ממכס, הסכם לעידוד הגנה והשקעות משנת 1996, הסכם למניעת כפל מס, הסכם משנת 2005 בתחום התקשורת החקלאות והבריאות, והסכם ספנות משנת 2009.

על פי דיווחים של התאחדות התעשיינים (3), היחסים בסחר בין ישראל לטורקיה ידעו עליות ומורדות, לאורך השנים, מאז חתימת הסכם הבסיס הנזכר מעלה, שכן במשך כ- 20 שנים שבהם מתקיים סחר כאמור בין שתי המדינות, חלו התרחשויות פוליטיות לא מועטות אשר השפיעו על הסחר בין המדינות, דוגמת אירוע "המרמרה", אשר הביא להתדרדרות קשה ביחסי הסחר בין שתי המדינות, אם כי בשנתיים האחרונות דיווחה התאחדות התעשיינים על התחממות ביחסי הסחר בין שתי המדינות, כאשר בעיקר מתחילת 2016, נערכו מספר כנסים בנושא, בהשתתפות נציגים משתי המדינות אף בדרגים בכירים אשר החזירו עטרה ליושנה בקיום יחסי סחר הדוקים בין שתי המדינות.